

FM: Šī gada nodokļu ieņēmumu plāns ir izpildīts

Publicēts: 26.10.2018.

Straujā ekonomikas izaugsme šogad ir nodrošinājusi stabilu, izaugsmei atbilstošu ieņēmumu pieaugumu kopbudžetā. Nodokļu ieņēmumi janvārī-septembrī pieauga par 516,0 miljoniem eiro jeb 8,7%. Ņemot vērā maksājumu ieplūšanu no Eiropas Komisijas par Eiropas Savienības (ES) fondu projektu īstenošanu, tai skaitā par iepriekšējā plānošanas perioda sekmīgu noslēgumu, ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi kopbudžetā salīdzinājumā ar attiecīgo periodu pērn bija par 367,2 miljoniem eiro jeb 65,5% lielāki. Kopumā kopbudžeta ieņēmumi šajā periodā pieauguši par 14,4%, sasniedzot 8 183,5 miljonus eiro.

Analizējot budžeta izpildi pēc naudas plūsmas, redzams, ka šā gada janvārī-septembrī izteiktais ieņēmumu pieaugums par 14,4% un izdevumu palielinājums par 10,3% ir nodrošinājis kopbudžetā 691,3 miljonu eiro pārpalikumu, par 330,6 miljoniem eiro vairāk nekā pērn deviņu mēnešu periodā. Septembrī, izdevumiem pārsniedzot ieņēmumus, kopbudžetā veidojās 32,6 miljonu eiro deficīts un turpmākajos mēnešos deficīts turpinās palielināties. To ietekmēs arī straujāka ES fondu projektu investīciju plūsma gada nogalē. Izteikti aktīva ES fondu projektu īstenošana šogad vērojama pašvaldībās, kur ar ES fondu projektiem saistītie izdevumi būtiski pārsniedz prognozētos apmērus. Jāatzīmē, ka atbilstoši Eiropas kontu sistēmas (EKS) metodoloģijai, aprēķinot vispārējās valdības budžeta bilanci, tiek neitralizēta ES fondu investīciju ietekme, saglabājot tikai valsts un pašvaldību budžeta līdzfinansējumu ES fondu projektu īstenošanai.

Augstais iekšējais pieprasījums valstī, ko sekmē vidējās darba samaksas un nodarbinātības pieaugums, ir nodrošinājis strauju nodokļu ieņēmumu palielinājumu kopbudžetā. Nodokļu ieņēmumi palielinājušies par 516,0 miljoniem eiro jeb 8,7% un veidoja 6 416,5 miljonus eiro. Savukārt ne-nodokļu ieņēmumi pārskata periodā bija par 121,1 miljonu eiro jeb 27,8% augstāki nekā pērn, veidojot 556,8 miljonus eiro.

Atalgojuma fonda pieaugums un iemaksu likmes palielināšana nodrošināja sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu ieņēmumu kāpumu. Sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu ieņēmumi bija par 261 miljonu eiro jeb 15,8% lielāki nekā pērn janvārī-septembrī. Patēriņa palielināšanās savukārt ietekmē pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un akcīzes nodokļa ieņēmumus, kas kāpuši attiecīgi par 194,6 miljoniem eiro jeb 12,2% un 95,8 miljoniem eiro jeb 14,2%. Jāatzīmē, ka pieaugums vērojams arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumos, kas pārskata periodā līdz ar diferencētās likmes ieviešanu un ar nodokli neapliekamo atvieglojumu apmēra kāpumu palielinājušies mēreni (par 11 miljoniem eiro jeb 0,9%). Savukārt uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) ieņēmumi, ņemot vērā avansa maksājumu atcelšanu no šā gada 1. jūlija, saruka par 36,7 miljoniem eiro jeb 11,2%.

Nodokļu ieņēmumu plāns janvārī-septembrī izpildīts par 100,4%, ieņēmumiem par 26,5 miljoniem eiro pārsniedzot plānoto līmeni. Lielāki nekā plānots ieņēmumi saņemti no UIN (59,9 miljoni eiro) un akcīzes nodokļa (12,9 miljoni eiro), savukārt no plāna atpaliek IIN (par 35,5 miljoniem eiro), PVN (par 9,2 miljoniem eiro) un nekustamā īpašuma nodokļa (par 9,7 miljoniem eiro) ieņēmumi. Jāatzīmē, ka IIN plāna neizpilde skaidrojama ar mazākiem nekā plānots ieņēmumiem par izmaksātajām dividendēm no uzņēmumu iepriekšējo gadu uzkrātās peļņas. Savukārt zemākus NĪN ieņēmumus nekā plānots noteica kadastrālo vērtību samazināšanās zemei, kuras lietošanas mērķis ir dzīvojamā apbūve un kurai kadastra informācijas sistēmā reģistrēts apgrūtinājums – kultūras piemineklis.

Ne-nodokļu ieņēmumi šā gada deviņos mēnešos plānu pārsnieguši būtiskā apmērā. Ne-nodokļu ieņēmumu plāns pamatbudžetā pārsniegts par 28,9% jeb 106,5 miljoniem eiro. Plāna pārpilde skaidrojama galvenokārt ar lielāku AS "Latvenergo" iemaksāto dividenžu apmēru (62,2 miljoni eiro) par iepriekšējo gadu peļņu, kā arī saņemtie papildemisijas prēmijas maksājumi (44,2 miljoni eiro) par valsts parāda pārfinansēšanas darījumiem. Jāņem vērā, ka šie virsplāna ieņēmumi pēc EKS metodoloģijas tiks koriģēti, AS "Latvenergo" virspeļņas dividenžu ieņēmumus neitralizēs atbilstoši izdevumi, lai mazinātu obligātās iepirkumu komponentes (OIK) apjomu elektroenerģijas gala lietotājiem, savukārt papildemisijas prēmija netiks pilnā apjomā atzīta vispārējās valdības ieņēmumos, jo pēc būtības ir finansēšanas darījums.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumu kāpumu sekmē lielāki izdevumi veselības un aizsardzības nozarēs, tāpat arī izdevumu palielināšanās valsts speciālajā un pašvaldību budžetos, arī ES fondu projektu īstenošana. Šā gada janvārī-septembrī attiecīgi izdevumi kopbudžetā palielinājušies par 700,8 miljoniem eiro jeb 10,3% un veidoja 7 492,1 miljonus eiro. Izdevumi vienlīdz strauji palielinājušies kā valsts budžetā (par 11,1%), tā arī pašvaldību budžetā (par 10,8%).

Uzturēšanas izdevumi kopbudžetā bija par 572,7 miljoniem eiro jeb 9,2% augstāki nekā pērn attiecīgajā periodā, savukārt kapitālie izdevumi palielinājās par 128 miljoniem eiro jeb 22,9%. Kapitālo izdevumu kāpumu galvenokārt nodrošina ES fondu investīcijas, īpaši pašvaldību līmenī. Savukārt uzturēšanas izdevumu kāpumu kopbudžetā veido augstākas subsīdijas un dotācijas (par 215,0 miljoniem eiro jeb 18%), preču un pakalpojumu izdevumu pieaugums par 113,3 miljoniem eiro jeb 12,7% un atbildības kāpums par 110,5 miljoniem eiro jeb 6,8%. Ievērojams palielinājums vērojams arī sociālo pabalstu izdevumos. Pieaugot vidējam pensijas apmēram, tai skaitā indeksācijas rezultātā, par 79,6 miljoniem eiro jeb 5,5% palielinājušies pensiju izdevumi. Savukārt vidējās apdrošināšanas iemaksu algas kāpums, kā arī ģimenes valsts pabalsta izdevumu palielināšanās (par 22,1 miljonu eiro jeb 38%), ņemot vērā piemaksu ieviešanu par divu un vairāku bērnu audzināšanu no šā gada 1. marta, sekmē sociālo pabalstu izdevumu palielinājumu kopbudžetā par 53 miljoniem eiro jeb 8%.

Atbilstoši Finanšu ministrijas aktuālajam novērtējumam pēc EKS metodoloģijas, aktualizējot publisko kapitālsabiedrību datus, ES fondu ietekmi un citas korekcijas, vispārējās valdības budžeta bilance būs par 0,26 procentpunktiem labāka nekā likumā "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020. gadam" pieļaujama vispārējās valdības budžeta deficīts 1,0% no IKP (293,6 miljonu eiro) apmērā. Prognozēts, ka 2018. gada deficīta līmenis būs 0,8% no IKP jeb 224,7 miljoni eiro.

Finanšu ministrija informē, ka atbilstoši 2018. gada oktobra notifikācijas rezultātiem ES Statistikas birojs Eurostat 22. oktobrī publicēja vispārējās valdības budžeta deficīta rezultātus atbilstoši EKS metodoloģijai – vispārējās valdības budžeta deficīts 2017. gadā bija 155,7 miljoni eiro jeb 0,6 % no IKP. Tādējādi budžeta deficīta līmenis 2017. gadā bija uz pusi mazāks nekā likumā "Par valsts budžetu 2017.gadam" pieļaujama apmērs – 1,1% no IKP.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-si-gada-nodoklu-ienemumu-plans-ir-izpildits>